

VAI TRÒ CỦA CÁC TỔ CHỨC XÃ HỘI ĐỐI VỚI CÔNG TÁC HƯỚNG NGHIỆP CHO HỌC SINH TRUNG HỌC PHỔ THÔNG Ở TRÀ VINH

• Phan Thuận^(*)

Tóm tắt

Mục đích của bài viết phân tích thực trạng về vai trò của các tổ chức xã hội đối với công tác hướng nghiệp cho học sinh trung học phổ thông ở Trà Vinh. Kết quả nghiên cứu cho thấy, các tổ chức xã hội, đặc biệt là tổ chức giáo dục và truyền thông có vai trò tích cực trong định hướng nghề nghiệp, còn các doanh nghiệp vẫn còn nhiều hạn chế. Các tổ chức xã hội này có một số vai trò như định hướng nhu cầu và xu hướng nghề nghiệp; định hướng về năng lực và sở trường của bản thân; thực hiện có hiệu quả các văn bản pháp lý của Bộ Giáo dục và Đào tạo và Sở Giáo dục và Đào tạo; và định hướng nội dung phối hợp thực hiện.

Từ khóa: Tổ chức xã hội, công tác hướng nghiệp, học sinh, trung học phổ thông, Trà Vinh.

1. Đặt vấn đề

Sự tham gia của các tổ chức xã hội (TCXH) có vai trò quan trọng đối với mọi hoạt động phát triển kinh tế - xã hội. Vai trò này được thể hiện thông qua các hoạt động vận động, tuyên truyền và cụ thể hóa các chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước. Giáo dục hướng nghiệp cho học sinh (HS) trung học phổ thông (THPT) là một trong những chủ trương được Bộ Giáo dục và Đào tạo (GD&ĐT) quan tâm từ những năm 80 của thế kỷ trước nhằm giúp HS có thể nhận thức cũng như hiểu biết nhu cầu xã hội về nghề nghiệp trong tương lai, góp phần tránh tình trạng lãng phí về nguồn nhân lực. Ví thế, các TCXH có vai trò tuyên truyền, vận động, giáo dục và cụ thể hóa các chủ trương cũng như kế hoạch thực hiện hoạt động hướng nghiệp cho HS phổ thông nhằm nâng cao thái độ và nhận thức của HS đối với hoạt động nghề nghiệp trong tương lai.

Mặc dù vậy, thực tế cho thấy, hoạt động hướng nghiệp dường như chủ yếu tập trung vào các tổ chức giáo dục và các cơ quan truyền thông, ở tỉnh Trà Vinh, cũng không phải là trường hợp ngoại lệ. Xuất phát từ thực trạng đó, bài viết tập trung phân tích vai trò của các TCXH đối công tác hướng nghiệp cho HS để góp phần đánh giá hiệu quả của hoạt động định hướng nghề nghiệp ở địa phương; từ đó, gợi ý một số khuyến nghị để phát huy vai trò của các TCXH và nâng cao hiệu quả của hoạt động định hướng nghề nghiệp cho HS phổ thông, góp phần thực hiện thành công chiến lược đào tạo và sử dụng nguồn nhân lực ở địa phương.

2. Khái lược về cơ sở lý luận của hướng nghiệp và công tác hướng nghiệp

Công tác hướng nghiệp ở trường phổ thông đã được quan tâm từ những năm đầu thập niên 80 của thế kỷ XX. Điều này cho thấy, tầm quan trọng của hướng nghiệp đối với chất lượng đào tạo nguồn nhân lực cho sự phát triển của đất nước. Nội dung lồng ghép chương trình hướng nghiệp ở các trường phổ thông được thể hiện khá rõ trong Thông tư 31-TT của Bộ Giáo dục ngày 17/11/1981. Ở đây, hướng nghiệp được hiểu là hệ thống những biện pháp dựa trên cơ sở tâm lý học, sinh lý học, y học và nhiều khoa học khác để giúp đỡ HS chọn nghề phù hợp với nhu cầu xã hội, đồng thời thỏa mãn tối đa nguyện vọng, thích hợp với năng lực, sở trường và tâm lý cá nhân, nhằm mục đích phân bố hợp lý và sử dụng có hiệu quả lực lượng lao động dự trữ có sẵn của đất nước [5, tr. 76]. Trên cơ sở này, công tác hướng nghiệp ở trường phổ thông là một chuỗi các hoạt động liên quan đến việc định hướng nghề nghiệp cho HS, trong đó hoạt động giáo dục hướng nghiệp là một trong những hoạt động quan trọng thông qua nhiều con đường và có nhiều lực lượng tham gia; mỗi con đường đều có thể giúp cho HS nhận ra năng lực bản thân và sự phù hợp với sở trường của HS với các ngành nghề được lựa chọn trong tương lai.

Giáo dục hướng nghiệp là một trong những hoạt động của các tập thể sư phạm, của cán bộ thuộc các cơ quan, nhà máy khác nhau, được tiến hành với mục đích giúp cho HS chọn nghề đúng đắn phù hợp với năng lực, thể lực và tâm lý của cá nhân với nhu cầu nhân lực xã hội [1, tr. 121]. Điều này có nghĩa là, giáo dục hướng nghiệp cho HS

^(*) Học viện Chính trị Khu vực IV.

phổ thông nhằm mục đích bồi dưỡng, hướng dẫn HS ngay từ trong nhà trường, chọn nghề phù hợp với yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội đồng thời phù hợp với năng lực cá nhân. Đồng thời, nhiệm vụ của giáo dục hướng nghiệp là giáo dục thái độ lao động và ý thức đúng đắn với nghề nghiệp; cho HS làm quen với một số nghề phổ biến trong xã hội và các nghề truyền thống của địa phương; tìm hiểu năng khiếu, khuynh hướng nghề nghiệp của từng HS để khuyến khích, hướng dẫn và bồi dưỡng khả năng nghề nghiệp thích hợp nhất; động viên HS đi vào những nghề, những nơi đang cần. Do đó, giáo dục hướng nghiệp cho HS phổ thông bằng các hình thức: tích hợp nội dung hướng nghiệp vào các môn học, lao động sản xuất và học nghề phổ thông, hoạt động sinh hoạt hướng nghiệp và các hoạt động ngoại khóa khác [2].

Để có thể thực hiện có hiệu quả công tác hướng nghiệp, Chỉ thị số 33/2003/CT-BGDĐT đã chỉ rõ rằng, các cấp quản lý giáo dục cần quán triệt chủ trương xã hội hóa giáo dục của Đảng và Nhà nước trong chỉ đạo thực hiện giáo dục hướng nghiệp. Các trường học và trung tâm kỹ thuật tổng hợp - hướng nghiệp báo cáo và đề xuất với cấp ủy đảng và chính quyền địa phương kế hoạch khuyến khích các TCXH, các doanh nghiệp, các cá nhân có điều kiện hỗ trợ hoặc tham gia trực tiếp vào giáo dục hướng nghiệp cho HS [2]. Như vậy, sự tham gia vào hoạt động hướng nghiệp cho HS phổ thông không chỉ có các tổ chức giáo dục mà còn có cả các TCXH, doanh nghiệp và cá nhân. Có thể nói, hướng nghiệp cho HS phổ thông là trách nhiệm của toàn xã hội, góp phần khắc phục những lúng túng và lựa chọn không phù hợp của HS và hạn chế tình trạng lãng phí trong đầu tư giáo dục của gia đình và xã hội. Điều này cho thấy, các tổ chức giáo dục, doanh nghiệp, TCXH khác và cá nhân có

vai trò quan trọng đối với công tác hướng nghiệp cho HS phổ thông hiện nay. Tuy nhiên, bài viết này chủ yếu tập trung phân tích vai trò của các TCXH đối với công tác hướng nghiệp cho HS phổ thông, bởi lẽ, bài viết chỉ làm rõ vai trò và so sánh mức độ tác động của các TCXH đối với nhận thức của HS liên quan đến nghề nghiệp.

3. Vai trò của các TCXH đối với công tác hướng nghiệp

Kết quả khảo sát tại Trà Vinh (2014) cho thấy, có 83,0% HS biết thông tin hướng nghiệp từ thầy cô; có 58,3% HS biết thông tin hướng nghiệp thông qua Internet; có 44,2% biết thông tin hướng nghiệp qua tivi và có 29,6% biết thông tin hướng nghiệp qua báo chí. Từ kết quả khảo sát trên, có 54,8% HS cho rằng các em biết nhu cầu về nghề nghiệp mà dự định tương lai sẽ chọn thông qua Internet. Trong khi đó, chỉ có 6,7% HS nhận thông tin hướng nghiệp và 2,1% biết nhu cầu nghề nghiệp sẽ lựa chọn thông qua tổ chức Đoàn Thanh niên. Có 1,3% HS biết thông tin hướng nghiệp và 0,3% biết thông tin nhu cầu nghề nghiệp sẽ được lựa chọn trong tương lai từ dịch vụ việc làm. Như vậy, các bằng chứng nghiên cứu cho thấy các TCXH, đặc biệt là tổ chức giáo dục và truyền thông đã tích cực tham gia vào hoạt động hướng nghiệp. Trong khi đó, tổ chức dịch vụ việc làm, doanh nghiệp dường như còn thiếu vắng trong hoạt động hướng nghiệp cho HS ở địa phương. Do đó, mỗi TCXH có vai trò khác nhau trong hoạt động hướng nghiệp. Kết quả khảo sát ở bảng 1 cho thấy, các thông tin truyền thông đại chúng có “ảnh hưởng” và “rất ảnh hưởng” đến sự lựa chọn nghề nghiệp của HS chiếm tỷ lệ cao nhất, tiếp đến là các tổ chức giáo dục mà cụ thể là các trường đại học và thấp nhất là tổ chức Đoàn Thanh niên, các doanh nghiệp tại địa phương.

Bảng 1. Các TCXH có ảnh hưởng đến sự lựa chọn nghề nghiệp theo quan điểm của HS trung học phổ thông ở Trà Vinh

Các TCXH	(%)					
	Rất không ảnh hưởng	Không ảnh hưởng	Bình thường	Ảnh hưởng	Rất ảnh hưởng	Tổng
Trường đại học, trường THPT	5,4	12,8	23,6	34,0	24,2	100
Cơ quan truyền thông đại chúng	4,2	9,8	26,4	40,1	19,5	100
Đoàn Thanh niên	11,3	25,3	31,7	25,0	6,7	100
Các tổ chức doanh nghiệp tại địa phương	26,0	24,2	26,0	17,3	6,5	100

Có thể nói, kết quả ở bảng 1 đã phản ánh mức độ ảnh hưởng khác nhau của các TCXH đối với lựa chọn nghề nghiệp của HS. Điều này có thể suy luận rằng, các TCXH khác nhau sẽ đóng những vai trò ở mức độ khác nhau đối với hoạt động định hướng nghề nghiệp. Vai trò là những đòi hỏi của xã hội đặt ra với các vị thế xã hội. Những đòi hỏi này được xác định căn cứ vào các chuẩn mực xã hội. Từ quan điểm về vai trò này có thể suy luận rằng, vai trò của các TCXH đối với hướng nghiệp là những đòi hỏi, mong đợi của xã hội đối với các TCXH này trong hoạt động hướng nghiệp cho HS và được cụ thể ở một số vai trò như định hướng cho HS về nhu cầu nghề và xu hướng nghề nghiệp; đặc điểm nghề nghiệp; nhận thức đúng về năng lực và sở trường; thực thi có hiệu quả các văn bản pháp lý liên quan đến hướng nghiệp; và sự phối hợp giữa nhà trường với các TCXH.

3.1. Vai trò đối với định hướng cho HS về nhu cầu nghề nghiệp và xu hướng nghề nghiệp

Giáo dục hướng nghiệp là một hoạt động giúp HS nắm bắt được những thông tin về nhu cầu nghề nghiệp và xu hướng lựa chọn nghề của xã hội, giúp HS có thể lựa chọn ngành nghề phù hợp với nhu cầu của xã hội. Do đó, nhiệm vụ của các tổ chức tham gia hướng nghiệp cũng phải hướng đến điều này. Vì thế, nghiên cứu đã xem xét mối tương quan về mức độ “rất ảnh hưởng” các TCXH đến việc nhận thức của HS khi lựa chọn nghề nghiệp phải tìm hiểu nhu cầu nghề nghiệp và xu hướng chọn nghề của xã hội nhằm thấy được vai trò của các TCXH đối với hiệu quả trong công tác hướng nghiệp.

Bảng 2 cho thấy, các tổ chức giáo dục mà cụ thể là các trường đại học đã giúp HS nhận thức được các yếu tố khi chọn nghề là phải dựa vào nhu cầu và xu hướng lựa chọn nghề nghiệp của xã hội cao nhất và thấp nhất là các tổ chức doanh nghiệp tại địa phương.

Bảng 2. Mức độ “rất ảnh hưởng” của các TCXH với nhận thức của HS về nhu cầu và xu hướng lựa chọn nghề của xã hội khi lựa chọn nghề nghiệp (%)

Các TCXH	Nhu cầu xã hội về nghề nghiệp	Xu hướng chọn nghề của xã hội
Trường đại học, các trường THPT	23,3	30,3
Cơ quan truyền thông đại chúng	17,9	17,1
Đoàn thanh niên	5,3	6,2
Các tổ chức doanh nghiệp tại địa phương	4,9	3,6

Kết quả khảo sát cho thấy, vai trò quan trọng của trường đại học, các trường phổ thông ở địa phương đối với hoạt động hướng nghiệp. Vì các trường THPT là tổ chức tham gia trực tiếp vào hoạt động hướng nghiệp của HS và các trường đại học cũng là tổ chức sẽ tham gia tuyển chọn HS đào tạo ở bậc cao hơn, chuyên môn hơn. Vì thế, vai trò của các trường đại học là phải nắm bắt được nhu cầu và xu hướng lựa chọn nghề của xã hội để tư vấn cho HS, tránh tình trạng “chọn bừa”. Trong khi đó, mức độ ảnh hưởng của doanh nghiệp đến nhận thức của HS về nhu cầu nghề nghiệp, xu hướng lựa chọn nghề nghiệp dường như còn mờ nhạt. Đáng lẽ ra, các doanh nghiệp cần cho HS biết về nhu cầu nghề nghiệp của doanh nghiệp hoặc của xã hội để HS lựa chọn nghề nghiệp có thể đáp ứng yêu cầu của các doanh nghiệp ở địa phương.

3.2. Vai trò đối với định hướng cho HS có nhận thức về đặc điểm nghề nghiệp

Kết quả khảo sát ở bảng 3 cho thấy, các tổ chức giáo dục đã giúp HS nhận thức được yếu tố quan trọng khi lựa chọn nghề nghiệp, đó là cần phải chú ý “đặc điểm nghề nghiệp”, chiếm tỷ lệ cao nhất là các trường đại học, tiếp đến là các thông tin trên các phương tiện truyền thông đại chúng và thấp nhất là tổ chức doanh nghiệp tại địa phương.

Bảng 3. Mức độ “Rất ảnh hưởng” của các TCXH với nhận thức của HS về đặc điểm nghề nghiệp khi lựa chọn nghề nghiệp (%)

Các TCXH	Đặc điểm nghề nghiệp
Trường đại học, các trường THPT	35,3
Cơ quan truyền thông đại chúng	14,6
Đoàn thanh niên	3,5
Các tổ chức doanh nghiệp tại địa phương	3,8

Điều này cho thấy, tổ chức giáo dục, các cơ quan truyền thông có vai trò quan trọng đối với nhận thức của HS về đặc điểm nghề nghiệp khi lựa chọn nghề nghiệp. Trong khi đó, vai trò của doanh nghiệp khá mờ nhạt mà thực tế doanh nghiệp địa phương có vai trò cực kỳ quan trọng đối với HS khi lựa chọn nghề. Bởi vì, các doanh nghiệp là tổ chức thực hiện hoạt động nghề

ng nghiệp cho nên họ sẽ có nhiều thông tin thực tiễn để cung cấp cho HS khi lựa chọn nghề.

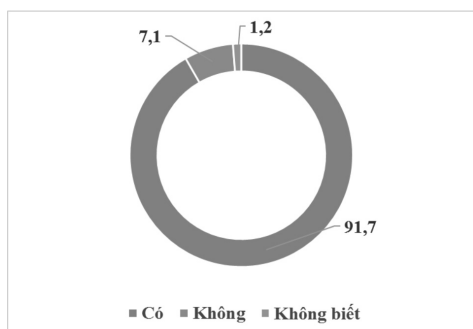
3.3. Vai trò đối với định hướng cho HS nhận thức về năng lực và sở trường

Mục đích của hoạt động hướng nghiệp nhằm giúp cho HS nhận thức đúng năng lực và sở trường của HS khi lựa chọn nghề. Do đó, vai trò của các tổ chức tham gia hướng nghiệp cho HS cũng phải đảm bảo mục đích đó.

Bảng 4. Mức độ “rất ảnh hưởng” của các TCXH với nhận thức của HS về năng lực và sở thích của bản thân khi lựa chọn nghề nghiệp

Các TCXH	Mức độ “rất ảnh hưởng” (%)	
	Năng lực bản thân	Sở thích bản thân
Trường đại học, các trường THPT	23,1	20,5
Cơ quan truyền thông đại chúng	19,1	18,9
Đoàn thanh niên	6,0	6,1
Các tổ chức doanh nghiệp tại địa phương	7,0	7,2

Qua bảng 4 cho thấy, các trường đại học đã giúp HS chú ý đến năng lực và sở thích của bản thân khi lựa chọn nghề nghiệp chiếm tỷ lệ cao nhất, kế đến là thông tin của các cơ quan truyền thông đại chúng và thấp nhất là tổ chức Đoàn Thanh niên và tổ chức doanh nghiệp. Hướng nghiệp thường tập trung ở các tổ chức giáo dục và tổ chức truyền thông, thông qua lồng ghép vào dạy học môn văn hóa, dạy nghề... có hơn 2/3 HS tham gia khảo sát cho rằng, các môn học đều có lồng ghép hướng nghiệp. Trong đó, 8,3% HS cho rằng “không có” hoặc “không biết” có lồng ghép hướng nghiệp vào trong các môn học văn hóa trong trường. Mặc dù vậy, tỷ lệ HS cho rằng “có” lồng ghép hướng nghiệp trong các môn văn hóa chiếm khá cao (91,7%) (hình 1).

Hình 1. Lồng ghép hướng nghiệp vào các môn học văn hóa theo quan niệm của HS THPT ở Trà Vinh (%)

Điều này cho thấy, các trường THPT trên địa bàn tỉnh Trà Vinh đã có sự quan tâm đến hoạt động hướng nghiệp qua chủ trương thực hiện lồng ghép chương trình hướng nghiệp vào các môn học văn hóa. Đồng tình với quan niệm của HS, có 7,8% và 48,7% giáo viên cho rằng nhà trường “rất thường xuyên” và “thường xuyên” thực hiện lồng ghép hướng nghiệp thông qua các môn học chính khóa, giúp HS quan tâm lựa chọn ngành nghề trong tương lai. Đồng thời, có 36,8% và 47,8% HS cho rằng việc lồng ghép các nội dung hướng nghiệp vào các môn học “có lợi ích rất nhiều” và “có lợi ích nhiều”. Kết quả khảo sát trên đã góp phần củng cố vai trò quan trọng của các tổ chức giáo dục (các trường đại học, các trường THPT) đối với hướng nghiệp giúp HS nhận thức đúng năng lực và sở trường của bản thân.

3.4. Vai trò đối với việc thực thi có hiệu quả các văn bản pháp lý của Bộ GD&ĐT, Sở GD&ĐT liên quan đến hướng nghiệp

Vai trò của các TCXH tham gia hướng nghiệp không chỉ giúp HS nhận thức đúng đắn và phù hợp về các yếu tố khi lựa chọn nghề nghiệp mà còn có vai trò thực hiện hiệu quả các văn bản pháp lý của các cơ quan, tổ chức giáo dục như Bộ GD&ĐT, Sở GD&ĐT liên quan đến hướng nghiệp.

Sở GD&ĐT là cơ quan thực hiện các chủ trương của Bộ GD&ĐT và Ủy ban nhân dân Tỉnh về các nội dung liên quan đến hướng nghiệp. Đồng thời, đây là tổ chức chỉ đạo và giám sát hoạt động hướng nghiệp của các đơn vị trường học. Do đó, vai trò của Sở trong hoạt động hướng nghiệp thông qua công tác chỉ đạo và giám sát, góp phần tham mưu và chỉ đạo các chủ trương của Bộ GD&ĐT, Ủy ban nhân dân Tỉnh một cách hiệu quả.

Các đơn vị trường học là các tổ chức cụ thể hóa các văn bản chỉ đạo của Sở GD&ĐT bằng những hoạt động cụ thể như lồng ghép hướng nghiệp trong dạy học các môn văn hóa, dạy nghề hoặc tổ chức các buổi học ngoại khóa... Điều này phản ánh vai trò của các đơn vị trường học đối với việc thực thi có hiệu quả các văn bản pháp lý của Bộ GD&ĐT, Sở GD&ĐT.

Các cơ quan truyền thông địa phương có nhiệm vụ đăng truyền thông tin của Bộ GD&ĐT, Sở GD&ĐT Tỉnh về các văn bản quy định có liên quan đến hướng nghiệp. Điều này không chỉ giúp nâng cao hiệu quả việc thực thi các văn bản của Bộ,

Sở về hướng nghiệp mà còn thông tin, tuyên truyền các thông tin này đến nhiều nhóm đối tượng khác như phụ huynh HS, doanh nghiệp... Do đó, vai trò của các tổ chức truyền thông có ý nghĩa quan trọng đối với hướng nghiệp cho HS ở địa phương thông qua hoạt động tuyên truyền các văn bản của Bộ, Sở liên quan đến hướng nghiệp.

Chức năng của Đoàn Thanh niên là thực hiện công tác tuyên truyền, vận động và giáo dục quần chúng thực hiện tốt các chủ trương, đường lối của Đảng, Nhà nước và của địa phương. Do đó, vai trò của thanh niên tham gia vào hoạt động hướng nghiệp chủ yếu kết nối giữa các trường đại học, cao đẳng và các tổ chức truyền thông như báo Thanh niên, báo Tuổi trẻ với địa phương trong việc tư vấn, hướng nghiệp cho HS. Điều này góp phần thực thi có hiệu quả các hoạt động hướng nghiệp. Mặc dù vậy, đánh giá của HS về vai trò của Đoàn Thanh niên còn khá khiêm tốn, HS thường đánh giá những tổ chức có vai trò trực tiếp.

Như vậy, các TCXH đặc biệt là các tổ chức giáo dục, các cơ quan truyền thông, tổ chức Đoàn thanh niên ở địa phương đã có những nỗ lực để thực thi tốt các văn bản chỉ đạo của Bộ GD&ĐT, Sở GD&ĐT liên quan đến hướng nghiệp.

3.5. Vai trò đối với phối hợp thực hiện nội dung hướng nghiệp

Bảng 5. Phối hợp giữa nhà trường với các TCXH tham gia hướng nghiệp cho HS ở địa phương theo quan điểm của giáo viên

Nhà trường phối hợp với các TCXH	Số lượng	Tỷ lệ (%)
Các trường đại học	282	93,1
Các tổ chức đoàn thể khác	138	45,5
Các Sở, Ban ngành	136	44,9
Doanh nghiệp	85	28,1

Trên thực tế, việc thực hiện có hiệu quả hoạt động hướng nghiệp còn có sự phối hợp giữa các đơn vị trường học với các TCXH khác, sự phối hợp này tạo ra trách nhiệm và ràng buộc giữa các bên trong quá trình tham gia hướng nghiệp, góp phần thúc đẩy hiệu quả của công tác hướng nghiệp. Kết quả khảo sát tại Trà Vinh (2014) cho thấy, các đơn vị trường học ở địa phương thường phối hợp với các trường đại học để thực hiện hướng nghiệp cho HS. Do đó, có 93,1% giáo viên cho rằng nhà

trường thường phối hợp với các trường đại học để thực hiện hướng nghiệp. Trong khi đó, nhà trường phối hợp các doanh nghiệp chiếm tỷ lệ rất thấp, chỉ có 28,1%. Điều này đã phản ánh sự thiếu vắng của doanh nghiệp trong hướng nghiệp cho HS.

Như vậy, việc phối hợp giữa nhà trường với các TCXH tham gia hướng nghiệp sẽ góp phần nâng cao hiệu quả của hoạt động hướng nghiệp cho HS. Tuy nhiên, vai trò của nhà trường trong phối hợp dường như chưa kết nối chặt chẽ với các tổ chức đoàn thể, các Sở, Ban ngành, đặc biệt là doanh nghiệp ở địa phương. Vì thế, đã ảnh hưởng không nhỏ đến hiệu quả của hoạt động hướng nghiệp của các đơn vị trường học trên địa bàn tỉnh Trà Vinh.

3.6. Khuyến nghị

Từ những phát hiện của nghiên cứu trên cho thấy rằng, cần tiếp tục phát huy tính tích cực của các TCXH và khuyến khích doanh nghiệp tham gia vào hoạt động hướng nghiệp nhiều hơn, góp phần nâng cao hiệu quả giáo dục hướng nghiệp cho HS ở Trà Vinh trong thời gian tới. Để làm được điều đó, nghiên cứu gợi ý một số khuyến nghị sau:

(1) *Đối với Sở GD&ĐT*, trước hết, tham mưu với Ủy ban nhân dân có chế độ khen thưởng đối với các đơn vị trường học có thành tích tốt trong hướng nghiệp; *thứ hai*, tăng cường hoạt động kiểm tra, giám sát việc triển khai và thực hiện hướng nghiệp của các trường trên địa bàn; *thứ ba*, Sở GD&ĐT có kế hoạch bồi dưỡng thường xuyên về nội dung hướng nghiệp cho giáo viên chuyên trách và bán chuyên trách; *thứ tư*, Sở GD&ĐT cần có tham mưu và có chế khuyến khích và ràng buộc trong việc phối hợp chặt chẽ với các TCXH liên quan, đặc biệt là các doanh nghiệp, để tham gia vào hướng nghiệp cho HS.

(2) *Đối với các trường học*, cần phổ biến và thực hiện nghiêm túc các quy định của Sở GD&ĐT về hướng nghiệp; tham mưu với Sở Giáo dục về việc tạo điều kiện tiếp cận thông tin hướng nghiệp cho giáo viên và đầu tư trang thiết bị dạy, học nhằm đáp ứng yêu cầu khai thác thông tin liên quan đến hướng nghiệp; chủ động tham mưu với Sở GD&ĐT tỉnh có hướng dẫn và tạo điều kiện cho trường phối hợp các TCXH khác vào quá trình tổ chức hoạt động hướng nghiệp.

(3) *Đối với các cơ quan truyền thông*, cần tiếp

tục phát huy tính chủ động trong việc đưa tin, bài có nội dung hướng nghiệp trên các phương tiện truyền thông đại chúng. Phối hợp với Sở GD&ĐT để thực hiện nhiều chương trình liên quan đến nội dung hướng nghiệp. Đồng thời, nêu gương trên các phương tiện truyền thông đối với những doanh nghiệp có thành tích tốt trong tham gia hướng nghiệp.

(4) *Đối với Đoàn Thanh niên*, không chỉ tìm kiếm các đơn vị để tổ chức hướng nghiệp mà còn chủ động tham gia hướng dẫn, tư vấn về nghề nghiệp thông qua các phong trào đoàn. Đồng thời, tích cực vận động các doanh nghiệp tham gia vào hoạt động hướng nghiệp cho HS.

4. Kết luận

Nói tóm lại, các bằng chứng nghiên cứu định

lượng đều cho thấy sự tham gia của các TCXH vào hoạt động hướng nghiệp cho HS ở mức độ khác nhau. Các tổ chức giáo dục mà cụ thể là các trường đại học, các trường phổ thông, các cơ quan truyền thông đại chúng thường có ảnh hưởng khá mạnh mẽ đến nhận thức của HS về các yếu tố hướng nghiệp khi chọn nghề nghiệp. Ngược lại, doanh nghiệp dường như được đánh giá khiêm tốn hơn; vì tổ chức này còn thiếu các hoạt động hướng nghiệp. Nhìn chung, các TCXH tham gia hướng nghiệp đã giúp cho HS nhận biết năng lực và sở trường của bản thân, nắm bắt nhu cầu, xu hướng lựa chọn nghề nghiệp, đặc điểm nghề nghiệp, thực thi có hiệu quả các văn bản pháp lý liên quan đến hướng nghiệp và sự kết nối giữa các tổ chức trong quá trình hình thành thực hiện hướng nghiệp cho HS./.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Đặng Danh Ánh (2010), *Giáo dục hướng nghiệp ở Việt Nam*, NXB Văn hóa - Thông tin, Hà Nội.
- [2]. Bộ GD&ĐT (2003), *Chỉ thị số 33/2003/CT-BGDĐT ngày 23/7/2003 về tăng cường giáo dục hướng nghiệp cho HS phổ thông*.
- [3]. Nguyễn Văn Hộ (chủ biên) (2006), *Hoạt động hướng nghiệp và giảng dạy kỹ thuật trong trường THPT*, NXB Giáo dục, Hà Nội.
- [4]. Trương Thị Hoa (2014), *Giáo dục hướng nghiệp cho HS THPT khu vực Hà Nội qua tham vấn nghề*, Viện Khoa học giáo dục Việt Nam.
- [5]. Platônốp K. K. (1978), *Hướng nghiệp cho tuổi trẻ*, NXB Đại học Liên Xô.
- [6]. Sở Lao động, Thương binh - Xã hội (2010), *Báo cáo kết quả thực hiện chương trình mục tiêu giải quyết việc làm và đào tạo nghề của tỉnh giai đoạn 2006-2010 và kế hoạch giai đoạn 2011-2015*.
- [7]. Ủy ban nhân dân tỉnh Trà Vinh (2012), *Quyết định số 973/QĐ-UBND về việc ban hành kế hoạch phát triển giáo dục, đào tạo và dạy nghề tỉnh Trà Vinh giai đoạn 2012-2015*.
- [8]. Nguyễn Thị Hồng Xoan (2014), *Kết quả điều tra về định hướng nghề nghiệp cho HS THPT ở Trà Vinh*, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn Thành phố Hồ Chí Minh.

THE ROLE OF SOCIAL ORGANIZATIONS IN CAREER ORIENTATION FOR HIGH SCHOOL STUDENTS IN TRA VINH PROVINCE

Summary

The purpose of this article is to analyse social organizations' current role in career guidance for high schoolers in Tra Vinh. The research result shows that, social organizations, especially educational ones and media have an active role in this task, while that of enterprises is still poor. These social organizations play such roles as pointing out demands and career trends; orienting individual capacities and strengths; implementing legal documents issued by Ministry and Department of Education and Training; and guiding co-ordinated contents in practice.

Keywords: Social organizations, career orientation, high school students, Tra Vinh.

Ngày nhận bài: 16/12/2015; Ngày nhận lại: 17/5/2017; Ngày duyệt đăng: 30/6/2017.